



Fons documental de l'Arxiu Episcopal de Vic

Collsuspina

Ubicació

Comarca: Moianès
Lloc/Adreça: Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic. Palau Episcopal. Carrer Santa Maria, 1. 08500 VIC
Emplaçament: A Vic

Coordenades:

Latitud: 41.82552
Longitud: 2.17515
UTM Est (X): 431501
UTM Nord (Y): 4630733

Classificació

Número de fitxa: 08070-72
Àmbit: Patrimoni documental
Tipologia: Fons documental
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle: XIII-XIX
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: En ser documents antics, algun tenen estat de conservació regular.
Protecció: Legal
Observacions protecció: Llei 10/2001 d'arxius i documents
Accés: Restringit
Ús actual: Científic
Titularitat: Privada accessible
Titular: Palau Episcopal. Carrer Santa Maria, 1. 08500 VIC
Autor de la fitxa: Maria del Agua Cortés Elía, OPC Diputació de Barcelona
Data de registre de la fitxa: dt., 19/11/2013 - 01:00

Descripció

El fons de l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic és un dels més importants de Catalunya, amb uns 2.000 metres lineals de documentació, tant civil com eclesiàstica, que abasta des del segle IX fins a l'actualitat. La Biblioteca és formada per uns 100.000 volums, amb uns 300

manuscrits, el més antic dels quals data del segle IX, i amb prop de 200 incunables. L'Arxiu conté documentació referent a l'actuació del bisbe (visites pastorals, ordenacions, correspondència,...) i a la gestió dels béns i les rendes vinculats a la dignitat episcopal vigatana i a la seva jurisdicció tant civil com eclesiàstica (capbreus, plets, llevadors, estadístiques parroquials,...). La documentació conservada que procedeix o fa referència a Collsuspina es conserva en diferents conjunts de fons: l'arxiu de la Mensa episcopal, els arxius parroquials, arxius patrimonials, arxiu del capbreu i notarians. En haver tingut vinculació amb les parròquies de Tona i de Balenyà abans de la independència eclesiàstica l'any 1897, molta documentació referent a Collsuspina es troba als arxius d'aquestes parròquies. L'església dels Socors de Collsuspina quedava inclosa en el terme parroquial de Balenyà. El 1828 es va establir un coadjutor fix que alhora servia també a Sant Cugat de Gavadons, sufragània de Tona. El 1877 s'erigí Collsuspina com a parròquia i se li va adjudicar l'església de Sant Cugat de Gavadons com a sufragània. FONS PARROQUIALS: Arxiu Parroquial de COLLSUSPINA: Llibres sacramentals: baptismes (1828-1856), capítols matrimonials (1818-1878), testaments (1837-1889), llibre de baptismes, matrimonis i defuncions (1877). Documentació notarial: (1849-1906). Arxiu Parroquial de SANT CUGAT DE GAVADONS: llibres notarians (1626-1785). Llevador "de pensions de censals, censos y altres anuals corresponsions ques fan a las iglésias de Sant Andreu de Tona y Sant Cugat de Gavadons" (1757). Arxiu Parroquial de SANT FRUITÓS BALENYÀ (1655-1942): Llibres sacramentals: baptismes (1655-1883), confirmacions (1710-1880), matrimonis (1852-1855), defuncions (1655-1894) Llibres d'administració: comptes i factures (1636-1869), administració vària (1784-1942), llevador de rendes i censals de l'església dels Socors (1638-1859). Llevadors de rendes i censals de la parròquia de Balenyà (1774): "Llevador de las rendas". Llibres notarians: manuals (1606-1744), capítols matrimonials (1577-1726), testaments (1590-1899), actes (1300-1851). Arxiu parroquial de SANT ANDREU DE TONA (1219-1900). L'arxiu parroquial de Tona es va cremar durant la Guerra Civil i es conserva poca documentació. Administració de l'obra (1814-1828), actes de l'ajuntament (1825-1841). Llevadors de rendes (1701-1800). Registres de documents (1219-1622), registre elaborat a partir de la descripció del catàleg dels fons de la secció d'arxius parroquials. Vària notarial, (1301-1900). ARXIU DE LA MENSA EPISCOPAL: Visites pastorals a Santa Maria de Collsuspina (1685 a 1857). Visita pastoral a la Mare de Déu dels Socors Collsuspina 1771. Visita pastoral a Sant Cugat de Gavadons 1771. Consueta de les rendas de la rectoria de Sant Fruitós de Balenyà, 1601-1661. ARXIU PATRIMONIALS: Llibre de la Concòrdia del mas Oller de Collsuspina, 1732-1779. Llibre de comptes del mas L' Espina de Collsuspina, 1786-1826. CADASTRES: Cadastres de 1757 de Sant Fruitós de Balenyà, de Tona i de Collsuspina. ARXIU DE LA CÚRIA FUMADA: Llibre de genealogies 1779-1930, en el que surten genealogies del Garet i l'Espina. Manual notarial de la parròquia de Tona 1502-1505, rúbrica de diferents capítols matrimonials 1700-1800.

Història

L'Arxiu Episcopal de Vic va néixer amb la creació del mateix bisbat, en els darrers decennis del segle IX. El document més antic que es conserva és un pergami de l'any 881. Si bé en els inicis tot fa pensar que es guardaven junts tots els fons, ben aviat es va establir una organització arxivística separant-se, a finals del segle XII, el fons documentals del Capítol de Canonges dels de la Mensa Episcopal. En el transcurs del segle XIII es van redactar els primers registres i instruments de descripció, com el cartulari de la catedral Liber dotationum antiquarum (1215). A finals del segle XVIII mossèn Domènec Jaumar reorganitzà la documentació més antiga de

l'Arxiu Capitular (segles IX-XIII) i a començaments del XIX s'inicià el registre de pergamins de la Mensa Episcopal, acabat el 1920 pel canonge Casadevall. El fet que els dos arxius seguissin rigorosament separats a començaments del segle XX va comportar que la Mensa Episcopal perdés aproximadament una tercera part del seu fons en l'incendi del Palau l'estiu de 1936, durant la Guerra Civil, mentre que l'Arxiu Capitular no sofrí cap dany. Malgrat la lamentable conjuntura, durant aquest període ingressà l'Arxiu de la Cúria Fumada, la notaria eclesiàstica de Vic, traslladat el 1937 per Josep M. Font i Rius en el marc de les tasques de salvaguarda del patrimoni documental vigatà. Després de la guerra i amb el Dr. Eduard Junyent (1901-1978), es van tornar a unir els dos arxius i es van reorganitzar els fons de l'Arxiu Capitular i el de la Cúria Fumada. Sota la seva direcció té lloc la vertebració de l'Arxiu Episcopal de Vic tal com és actualment. Ja abans, el 1933, havia incorporat l'Arxiu de la Vegueria. El 1948, aprofitant el trasllat del Museu Episcopal a un altre edifici, el Dr. Junyent va ubicar els fons de la Mensa Episcopal que es conservaven fora de l'Arxiu a les sales que quedaren buides. En aquesta època ingressà l'Arxiu Notarial Civil. El Dr. Junyent també incorporà les sèries dels Arxius Parroquials, alguns dels quals entraren tot just acabada la guerra mentre que d'altres han anat ingressant de manera progressiva. Finalment, el 1972 va incorporar a l'Arxiu els fons de les comunitats de beneficiats de la Catedral i de l'església de la Pietat de Vic. En els darrers anys, sota la direcció del Dr. Miquel S. Gros, han continuat ingressant nous arxius parroquials i alguns fons personals i patrimonials. Igualment, els notaris de Vic han dipositat a l'Arxiu els fons reservats i més tard s'hi han integrat també, com a dipòsit, els Arxius dels Jutjats 1 i 3 de Vic. És en aquesta darrera època quan s'han elaborat la major part dels instruments de descripció de què disposa l'Arxiu. Des de l'octubre de 1998 al març de 2003 es va portar a terme la reorganització i adequació dels fons de l'Arxiu, gràcies a l'acord entre l'Ajuntament de Vic, el Bisbat de Vic i la Diputació de Barcelona. El treball va ser coordinat per l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona i els responsables tècnics del Bisbat i l'Ajuntament de Vic.

Bibliografia

Ginebra i Molins, Rafel (2000). Els arxius de l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic. Onze segles d'història i cent anys de concentració de fons. Lligall, 16 , p. 11-84.

